

LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2010 m. gruodžio 7 d. Nr. XI-1205
Vilnius

(Žin., 1997, Nr. [108-2731](#); 2002, Nr. [73-3092](#); 2005, Nr. [31-976](#);
2007, Nr. 55-2125; 2008, Nr. 65-2459)

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymą ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

1. Šis įstatymas nustato jūros aplinkos apsaugos pagrindinius principus ir priemones, teises ir pareigas asmenų, kurie verčiasi ūkine veikla, darančia ar galinčia daryti tiesioginį ar netiesioginį poveikį jūros aplinkai, taip pat valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją ir pagrindines funkcijas jūros aplinkos apsaugos valdymo srityje.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 3 priede.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

Šis įstatymas taikomas:

- 1) su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantiems laivams, Lietuvos Respublikos jūros rajone esantiems užsienio laivams;
- 2) asmenims, kurie Lietuvos Respublikos sausumos ir jūros rajone verčiasi ūkine veikla, darančia ar galinčia daryti poveikį jūros aplinkai;
- 3) valstybės ir savivaldybių institucijoms, kurių kompetencija ar pagrindinės funkcijos, susijusios su jūros aplinkos apsauga, nustatytos šiame įstatyme.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atliekų deginimas jūroje** (toliau – **atliekų deginimas**) – sąmoningas atliekų ar kitų medžiagų naikinimas jūroje ugnimi, išskyrus deginimą, būdingą laivų arba kitų jūros įrenginių įprastam naudojimui.

2. **Atliekų šalinimas į jūrą** (toliau – **atliekų šalinimas**) – atliekų atsikratymas jūroje iš laivų, jūros įrenginių ar lėktuvų ir pačių laivų, jūros įrenginių arba lėktuvų palikimas jūroje, išskyrus išmetimą atliekų arba kitų medžiagų, būdingų arba susidarančių įprastai naudojant laivus, jūros įrenginius, ir lėktuvų, įrangos arba medžiagų palikimą jūroje kitiems tikslams, neprieštaraujantiems šio įstatymo reikalavimams.

3. **Baltijos jūros rajonas** – Baltijos jūra ir įplauka į Baltijos jūrą, kuri matuojama nuo lygiagretės, einančios per Skageno iškyšulio Skagerake tašką, kurio koordinatės – 57° 44' 43" šiaurės platumos.

4. **Gera jūros aplinkos būklė** – jūros aplinkos būklė, kai įprastomis sąlygomis jūros vandenys yra švarūs, sveiki, gyvybingi, jūros ekosistemos naudojamos saikingai ir

išsaugomas potencialas ateities kartoms:

1) jūros ekosistemų struktūra, funkcijos ir susiję geomorfologiniai, geografiniai, geologiniai ir klimato veiksniai sudaro sąlygas toms ekosistemoms tinkamai funkcionuoti, palaiko jų atsparumą žmonių sukeliams aplinkos pokyčiams. Jūrinės rūšys ir buveinės yra apsaugotos, užkirstas kelias žmonių sukeliama biologinės įvairovės nykimui, o įvairių biologinių komponentų funkcionavimas yra subalansuotas;

2) ekosistemų hidromorfologinės, fizinės ir cheminės savybės, įskaitant dėl žmonių veiklos atsiradusias savybes, palaiko tas ekosistemas. Antropogeninis medžiagų ir energijos, įskaitant triukšmą, patekimas į jūros aplinką nesukelia taršos poveikio.

5. Helsinkio komisija – 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos (toliau – Helsinkio konvencija) tikslams įsteigta Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisija.

6. Jūros aplinka – gyvosios ir negyvosios gamtos elementai, esantys jūroje, virš jūros ir žemės gelmėse po jūra (oras, vanduo, dugnas ir žemės gelmės po jūros dugnu, jų gamtos ištekliai).

7. Jūros aplinkos būklė – jūros ekosistemų struktūra, funkcijos ir procesai, natūralios ir dėl žmogaus veiklos tam tikroje akvatorijoje ar už jos ribų susidaranti geomorfologinės, geografinės, biologinės, geologinės, klimatinės, fizinės, akustinės ir cheminės sąlygos.

8. Jūros aplinkos apsaugos tikslai – kokybiniai ar kiekybiniai teiginiai apie pageidautiną įvairių jūros aplinkos komponentų būklę, pavojus ir poveikį, kuriais vadovaujantis siekiama geros jūros aplinkos būklės. Šie tikslai nustatomi remiantis atliktu jūros aplinkos būklės įvertinimu ir atsižvelgiant į šio įstatymo 1 priedo 2 lentelėje nurodytus pavojus ir poveikį.

9. Jūros aplinkos būklės įvertinimas – jūros aplinkos būklės ir žmogaus veiklos poveikio jūros aplinkai nustatymas, kurį sudaro:

1) jūros rajono pagrindinių savybių ir esamos jūros aplinkos būdingų savybių, nurodytų šio įstatymo 2 priedo 1 lentelėje, analizė;

2) vyraujančių pavojų ir poveikio, nurodytų šio įstatymo 1 priedo 2 lentelėje, jūros aplinkos būklei analizė, apimanti kokybinį ir kiekybinį pavojų, pastebimų tendencijų, pagrindinio kaupiamojo (skirtingų pavojų ir poveikio jungtinis poveikis) ir sąveikiojo (pavojaus ar poveikio padidėjimas esant ar veikiant kitam pavojui ar problemai) poveikio apibūdinimą;

3) ekonominė ir socialinė jūros rajono naudojimo ir dėl jūros aplinkos blogėjimo atsirandančių išlaidų analizė.

10. Jūros įrenginys (toliau – **įrenginys**) – jūroje esantis stacionarus ar plūdrus įrenginys, konstrukcija ar platforma, išskyrus laivą.

11. Jūros tarša – dėl žmogaus veiklos kylantis tiesioginis arba netiesioginis medžiagų ar energijos, taip pat žmogaus sukiamo jūrų pavandeninio triukšmo patekimas į jūros aplinką, kuris daro arba gali daryti neigiamą poveikį, žalą gyviesiems ištekliams ir jūros ekosistemoms, įskaitant biologinės įvairovės nykimą, pavojų žmogaus sveikatai, ir kuris trukdo arba gali trukdyti veiklai jūroje, įskaitant žvejybą, turizmą, rekreaciją ir kitą naudojimąsi jūros aplinka, ir blogina ar gali bloginti naudojimąsi jūros vandeniu, kelia ar gali kelti nepatogumų tausiai naudotis jūros prekėmis ir paslaugomis.

12. Jūros teršimo incidentas (toliau – **teršimo incidentas**) – įvykis arba įvykiai, dėl kurių išmesta arba gali būti išmesta naftos ar kitų teršiančių medžiagų ir kurie kelia arba gali kelti pavojų jūros aplinkai ar pakrantei arba kenkti kaimyninių valstybių interesams.

13. Kenksmingieji ir ligas sukeliantys vandens organizmai – vandens organizmai, kurie patekę į vandens telkinius gali kelti pavojų aplinkai, žmonių sveikatai, turtui ir ištekliams, pakenkti biologinei įvairovei ar kitaip trukdyti naudoti šiuos telkinius.

14. Laivų krovinių liekanos – iškrovus ir išvalius laivus krovinių triumuose arba cisternose likusios krovinių liekanos, taip pat nutekėję iš triumų ar cisternų skysčiai. Prie krovinių liekanų priskiriami krovinių triumų ir cisternų plovimo vandenys, balastiniai

vandenys, jeigu juose yra krovinių liekanų.

15. **Laivuose susidarančios atliekos** – visos eksploatuojant laivus susidarančios atliekos, įskaitant naftos atliekas iš mašinų skyriaus, nuotekas ir šiukšles, kaip nustatyta 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos, papildytos 1978 m. protokolu (toliau – MARPOL 73/78), I, IV, V prieduose, tvarkant (kraunant, sandėliuojant) krovinių susidarančios papildomos atliekos – paklotai, padėklai ir pakavimo medžiagos, fanera, popierius, kartonas, vielos ir plieninės juostos.

16. **Lietuvos Respublikos išskirtinė ekonominė zona** (toliau – **išskirtinė ekonominė zona**) – už teritorinės jūros ribų esanti Baltijos jūros dalis, kurioje Lietuvos Respublika turi tam tikras suverenias teises, jurisdikciją ir pareigas, nustatytas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir tarptautinius susitarimus, ir kurios ribas su kaimyninėmis valstybėmis nustato Lietuvos Respublikos tarptautiniai susitarimai ir visuotinai pripažinti tarptautinės teisės principai ir normos.

17. **Lietuvos Respublikos jūros rajonas** – Lietuvos Respublikos jūros rajono vidaus vandenų, Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos vanduo, jūros dugnas ir po juo esantis gruntas.

18. **Lietuvos Respublikos jūros rajono vidaus vandenys** (toliau – **jūros rajono vidaus vandenys**) – vandenys, esantys į sausumos pusę nuo bazinės linijos, nuo kurios išskiriama teritorinė jūra, iki sausumos. Lietuvos Respublikos jūros uostų akvatorijos yra jūros vidaus vandenų dalis.

19. **Lietuvos Respublikos teritorinė jūra** (toliau – **teritorinė jūra**) – Lietuvos Respublikos pakrantės 12 jūrmylių pločio Baltijos jūros vandenų juosta, išskiriama nuo bazinės linijos, jungiančios labiausiai į jūrą nutolusius jūrų uostų molų taškus, kuri yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teritorijos dalis ir kurios ribas su kaimyninėmis valstybėmis nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, visuotinai pripažinti tarptautinės teisės principai ir normos.

20. **Nafta** – bet kokio pavidalo nafta, įskaitant gryną naftą, naftos kurą, naftos nuosėdas, naftos atliekas ir naftos produktus.

21. **Regioninis šalių bendradarbiavimas** – Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir, kai įmanoma, Baltijos jūros baseino trečiųjų šalių bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas, siekiant parengti ir įgyvendinti Baltijos jūros aplinkos apsaugos strategijas.

22. **Teršiančios medžiagos** – į jūros aplinką patekusios medžiagos, kurios gali kelti pavojų žmonių sveikatai, daryti žalos gyviesiems ištekliams, jūros gyvūnijai ir augalijai ar kitaip sukliudyti teisėtai naudotis jūros aplinka.

23. **Teršiančių medžiagų išmetimas į jūrą** – teršiančių medžiagų arba nuotekų, turinčių tokių medžiagų, išleidimas iš laivo, jūros įrenginio, įskaitant bet kokią iškėlimą, pašalinimą, išliejimą, prasisunkimą, išpumpavimą, išsiskyrimą arba ištuštinimą, neatsižvelgiant į priežastis, dėl kurių tai įvyko. Teršiančių medžiagų išmetimas į jūrą neapima atliekų šalinimo į jūrą.

24. **Uosto priėmimo įrenginys** – stacionarus, plūdrus arba mobilus uosto įrenginys, galintis priimti laivuose susidarančias atliekas ir laivų krovinių liekanas.

25. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Aplinkos monitoringo įstatyme, Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme, Prekybinės laivybos įstatyme, Saugios laivybos įstatyme, Saugomų teritorijų įstatyme, Vandens įstatyme, Žemės gelmių įstatyme.

ANTRASIS SKIRSNIS **BALTIJOS JŪROS APLINKOS APSAUGOS STRATEGIJA**

4 straipsnis. Baltijos jūros aplinkos apsaugos strategija

1. Atsižvelgiant į Baltijos jūros rajono aplinkos būklę, Lietuvos Respublikos jūros rajonui parengiama ir iki 2014 m. liepos 15 d. patvirtinama Baltijos jūros aplinkos apsaugos strategija (toliau – Strategija). Šios strategijos pagrindinis tikslas – pasiekti ir (ar) išlaikyti gerą jūros aplinkos būklę. Strategija siekiama:

1) saugoti jūros aplinką, neleisti jai blogėti ir, jei įmanoma, atkurti jūros ekosistemas akvatorijose, kuriose ši aplinka neigiamai paveikta;

2) užkirsti kelią patekti į jūros aplinką taršai ar ją mažinti, užtikrinant, kad jūros biologinei įvairovei, jūros ekosistemoms, žmogaus sveikatai ar teisėtam naudojimuisi jūromis nebūtų poveikio ar didelės rizikos.

2. Už Strategijos parengimą atsakinga Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija). Strategiją tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė).

3. Strategijoje turi būti:

1) jūros aplinkos būklės įvertinimas;

2) nustatytos Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės savybės;

3) nustatyti jūros aplinkos apsaugos tikslai;

4) numatytas jūros aplinkos būklės stebėsenos programos parengimas ir vykdymas;

5) Strategijos įgyvendinimo priemonių planas, kuriame nustatytos priemonės gerai jūros aplinkos būklei pasiekti ar išlaikyti.

4. Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės kriterijus, jūros aplinkos būklės įvertinimo, Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės savybių nustatymo, jūros aplinkos apsaugos tikslų, priemonių Baltijos jūros rajono gerai aplinkos būklei pasiekti ar išlaikyti nustatymo reikalavimus tvirtina aplinkos ministras.

5 straipsnis. Stebėsenos programa

1. Aplinkos būklei ir pokyčiams stebėti Lietuvos Respublikos jūros rajone atliekama stebėseną pagal Vyriausybės patvirtintą valstybinę aplinkos stebėsenos programą. Remiantis atliktu jūros aplinkos būklės įvertinimu, šio įstatymo 1 priede pateiktais jūros aplinkos būdingų savybių, pavojų ir poveikio sąrašais, šio įstatymo 2 priede nurodytais stebėsenos programos reikalavimais ir vadovaujantis nustatytais jūros aplinkos apsaugos tikslais, papildoma stebėsenos programa, skirta nuolat vertinti jūros aplinkos būklę.

2. Valstybinė aplinkos stebėsenos programa rengiama vadovaujantis Aplinkos monitoringo įstatymu, šiuo įstatymu, kitais teisės aktais ir atsižvelgiant į atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas. Valstybinės aplinkos stebėsenos programą tvirtina Vyriausybė.

6 straipsnis. Regioninis šalių bendradarbiavimas

1. Rengiant Strategiją, Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija bendradarbiauja su kitomis Baltijos jūros valstybėmis, kad būtų užtikrintas Strategijos nuoseklumas ir koordinavimas su kitų Baltijos jūros valstybių aplinkos apsaugos strategijomis.

2. Rengiant jūros aplinkos būklės įvertinimą ir šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytą valstybinę aplinkos stebėsenos programą, siekiama užtikrinti, kad vertinimo metodai būtų suderinti su kitų Baltijos jūros valstybių vertinimo metodais ir būtų lengviau palyginti stebėsenos rezultatus, atsižvelgti į atitinkamą tarpvalstybinį poveikį ir veiksnius.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas bendradarbiavimas ir derinimas vykdomas per Helsinkio komisiją ar kitą Baltijos jūros rajone veikiančią tarptautinę organizaciją. Bendradarbiaujant remiamasi esamomis programomis ir veikla, plėtojama pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius susitarimus.

4. Siekiant geros jūros aplinkos būklės, prireikus Strategijos rengimas ir įgyvendinimas koordinuojamas ir bendradarbiaujama su Baltijos jūros baseine esančiomis sausumos valstybėmis. Šis koordinavimas ir bendradarbiavimas vyksta per šio straipsnio 3 dalyje nurodytas organizacijas arba bendradarbiaujama tarpvalstybinių susitarimų dėl tarpvalstybinių upių baseinų rajonų, nurodytų Vandens įstatyme, pagrindu.

TREČIASIS SKIRSNIS TARŠOS PREVENCIJOS REIKALAVIMAI

7 straipsnis. Taršos iš laivų prevencijos reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka

Susisiekimo ministras, vadovaudamasis šiuo įstatymu, Saugios laivybos įstatymu, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių taršos iš laivų prevenciją, nuostatomis, nustato taršos iš laivų prevencijos reikalavimus ir tokių reikalavimų įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje tvarką.

8 straipsnis. Tarptautinių reikalavimų vykdymo užtikrinimas

Laivai, plaukiojantys su Lietuvos Respublikos valstybės vėliava, turi būti eksploatuojami laikantis MARPOL 73/78, Helsinkio konvencijos ir kitų Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių bei Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių taršos iš laivų prevenciją, šio įstatymo ir šio įstatymo pagrindu priimtų teisės aktų nustatytų reikalavimų.

9 straipsnis. Teršiančių medžiagų išmetimas

1. Lietuvos Respublikos jūros rajone ar už jo ribų teršiančios medžiagos gali būti išmetamos tik vadovaujantis šio įstatymo, MARPOL 73/78 ir Helsinkio konvencijos reikalavimais.

2. Užterštumui likviduoti ar užterštumui mažinti naudojamos teršiančios medžiagos negali būti išmetamos be Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išduoto leidimo. Leidimų likviduoti užterštumą ar leidimų mažinti užterštumą išdavimo tvarkos aprašą tvirtina aplinkos ministras.

10 straipsnis. Apsauga nuo kenksmingųjų ir ligas sukeliančių vandens organizmų

Susisiekimo ministras kartu su aplinkos ministru ir sveikatos apsaugos ministru, atsižvelgdamį į tarptautinius reikalavimus ir rekomendacijas, nustato laivų balastinių vandenų ir nuosėdų valdymo ir kontrolės priemonės, skirtas išvengti kenksmingųjų ir ligas sukeliančių vandens organizmų.

11 straipsnis. Taršos iš įrenginių prevencija

Lietuvos Respublikos jūros rajone esantys įrenginiai turi būti eksploatuojami taip, kad būtų išvengta neigiamo poveikio jūros aplinkai. Angliavandenilių ir kitų žemės gelmių išteklių tyrimo (paieškos ir žvalgybos) ir naudojimo (gavybos) metu įrenginiuose susidarančios atliekos ir nuotekos turi būti tvarkomos sausumoje ar įrenginiuose vadovaujantis geriausiais prieinamais gamybos būdais ir praktika, MARPOL 73/78 reikalavimais, išvengiant teršiančių medžiagų išmetimo į jūros aplinką.

12 straipsnis. Atliekų šalinimas ir deginimas

1. Su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantiems laivams Baltijos jūros rajone atliekas šalinti ir deginti draudžiama.

2. Lietuvos Respublikos jūros rajone atliekas šalinti ir deginti draudžiama.

3. Lietuvos Respublikos jūros rajone iškastam gruntui šalinti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti draudimai netaikomi.

13 straipsnis. Grunto kasimas ir šalinimas jūroje

1. Lietuvos Respublikos jūros rajone gruntas gali būti šalinamas vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka gavus Aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos leidimą. Prieš išduodant leidimą šalinti gruntą išskirtinėje ekonominėje zonoje, Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija konsultuojasi su Helsinkio komisija.

2. Leidimų kasti gruntą jūrų ir jūrų uostų akvatorijose ir šalinti iškastą gruntą jūroje